

Finanssivalvonnan johtokunnan makrovakaussuhteiden soveltamista koskeva päätös

Finanssivalvonnan johtokunta on kokouksessaan 28.6.2019 päättänyt:

- asettaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 4 §:ssä mainitun muuttuvan lisäpääomavaatimuksen edelleen 0,0 %:n tasolle,
- jatkaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 11 §:n nojalla, 19.3.2018 tehdyn, enimmäisluototussuhteen alentamista koskevan päätöksen voimassaoloa. Päätöksellä alennettiin enimmäisluototussuhdetta muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta 5 prosenttiyksiköllä.

Finanssivalvonta on tarkistanut luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 8 §:n mukaisesti sen 29.6.2018 asettamat muita rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä luottolaitoksia koskevat lisäpääomavaatimukset (O-SII-puskurit) jotka tulivat voimaan 1.1.2019. Finanssivalvonnan johtokunta toteaa, että tehdyn tarkistuksen perusteella tarvetta luottolaitoksiin sovellettavien vaatimusten muuttamiselle ei ole.

Päätöksen perustelut

Muuttuva lisäpääomavaatimus

Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen asettamisen ensisijainen riskimittari – yksityisen sektorin luottokannan ja nimellisen BKT:n suhteen trendipoikkeama – oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2018 lopulla – 11,4 prosenttiyksikköä. Ensisijainen indikaattori on viime aikoina pysynyt selvästi negatiivisena.

Luottokannan kasvu on keskittynyt pääosin asuntoyhteisölainoihin, kulusluottoihin ja yrityslainoihin. Luottodynamiikan voimakkaasta kiihtymisestä Suomessa on kuitenkin vaikea löytää merkkejä. Talouden ja luotonannon kehitykseen liittyy tällä hetkellä merkittäviä epävarmuuksia ja alasuuntaisia riskejä, joiden vuoksi vaatimuksen asettaminen nykytilanteessa ei myöskään ole perusteltua.

Täydentävistä riskimittareista kansantalouden ulkoista velkaantumista mittaava vaihtotase on ollut lähes yhtäjaksoisesti alijäämäinen vuodesta 2011 alkaen. Kokonaisuudessaan luotonannon ja rahoitusmarkkinoiden riskinottohalukkuuden kasvua kuvaavat mittarit sekä muut täydentävät riskimittarit eivät siten viittaa sellaiseen rahoitusjärjestelmän riskien kasvuun, mikä perustelisi muuttuvan lisäpääomavaatimuksen kasvattamista. Nykyisessä tilanteessa muuttuvan lisäpääomavaatimuksen korottaminen voisi myös osoittautua vaikutuksiltaan myötäsyklisenä haitalliseksi.

Asuntoluottojen enimmäisluototussuhde

Asuntoluottojen enimmäisluototussuhde rajoittaa myönnettävän asuntoluoton määrän enintään 90 prosenttiin (ensiasunnon hankintaa varten

enintään 95 prosenttiin) vakuuksien arvosta luottoa myönnettäessä. Finanssivalvonnan johtokunta voi rahoitusvakauteen kohdistuvien riskien poikkeuksellisen kasvun rajoittamiseksi päättää alentaa näitä enimmäismääriä enintään 10 prosenttiyksiköllä. Lisäksi se voi päättää rajoittaa muiden vakuuksien kuin esinevakuuksien huomioon ottamista luototussuhdetta laskettaessa. Finanssivalvonnan johtokunta alensi 19.3.2018 enimmäisluototussuhdetta muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta 5 prosenttiyksiköllä kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi. Päätös tuli voimaan 1.7.2018.

Asuntorahoituksen kasvu on jatkunut tasaisena myös vuoden 2018 jälkipuoliskolla ja vuoden 2019 alussa. Luottolaitosten välittämän asuntorahoituksen kasvu jatkui noin 4 prosentin vuosivauhtia. Asuntolainojen kasvuvauhti on hidastunut alle kahteen prosenttiin, mutta asuntoyhteisölainojen vuosikasvuvauhti on noin 10 prosenttia. Asuntoyhteisölainojen osuus luottolaitosten välittämästä asuntorahoituksesta on kasvanut 25 prosenttiin. Kotitalouksien kokonaisvelkaantuneisuuden kasvun seurauksena Finanssivalvonnan johtokunnan 19.3.2018 tekemä päätös enimmäisluototussuhteen alentamisesta 5 prosenttiyksiköllä muiden kuin ensiasunnon ostajien osalta on edelleen perusteltu. Enimmäisluototussuhteen tasoa arvioidaan uudelleen syksyn makrovakauspäätöksenteon yhteydessä.

Muiden rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten (O-SII) lisäpääomavaatimukset

Rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävillä luottolaitoksilla tarkoitetaan sellaisia luottolaitoksia, jotka aiheuttavat niin suuren systeemisen riskin, että se toteutuessaan vaikuttaa hyvin haitallisesti koko rahoitusjärjestelmään ja reaalityouteen.

Systeemisesti merkittävien luottolaitosten riskejä koko finanssisektorille ja taloudelle pyritään vaimentamaan vahvistamalla niiden tappionkestokykyä ja pienentämällä siten niiden kaatumistodennäköisyyttä. O-SII-luottolaitoksille asetettavien lisäpääomavaatimusten, eli O-SII-puskurien, tavoitteena on ehkäistä rahoitusmarkkinoiden rakenteellisista tekijöistä aiheutuvia makrovakausriskejä.

Luottolaitoksista annetun lain 10 luvun 8 pykälän mukaan kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävällä luottolaitoksella (O-SII) tarkoitetaan luottolaitosta,

1. jonka taseen loppusumma on vähintään miljardi euroa ja
2. jonka maksukyvyttömyys vaarantaisi Suomen tai Euroopan unionin muun jäsenvaltion rahoitusmarkkinoiden vakauden.

Finanssivalvonnan on vuosittain määriteltävä O-SII-luottolaitosten joukko. Suomalaisten O-SII-luottolaitosten määrittäminen pohjautuu Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) antamiin ohjeisiin¹ kansallisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten tunnistamisesta. O-

¹ [EBA/GL/2014/10](#)

SII-luottolaitosten tunnistus perustuu neljään peruskriteeriin ja niitä kuvaaviin tarkempiin indikaattoreihin.

Finanssivalvonnan on luottolaitoslain mukaan sovellettava O-SII-luottolaitosten luokittelussa ja lisäpääomavaatimusten määrittämisessä seuraavia perusteita:

1. luottolaitoksen koko mitattuna sen vastuiden kokonaismäärällä taikka taseen tai konsolidoidun taseen loppusummalla;
2. luottolaitoksen ja sen konsolidoituun valvontaan sisällytettyjen yritysten vastuut muille luottolaitoksille ja saamiset muilta luottolaitoksilta sekä muut välittömät yhteydet rahoitusjärjestelmään;
3. luottolaitoksen ja sen konsolidoituun valvontaan sisällytettyjen yritysten kriittisten toimintojen korvattavuus yrityksen menetettyä edellytykset jatkaa toimintaansa;
4. luottolaitoksen ja sen konsolidoituun valvontaan kuuluvien yritysten rajat ylittävän toiminnan laajuus ja merkitys Suomessa ja Euroopan talousalueella.

Vuoden 2018 lopun tietojen perusteella Nordea, OP Ryhmä ja Kuntarahoitus ovat edellisvuoden tavoin Suomen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä luottolaitoksia (O-SII-luottolaitokset).

Tehdyn analyysin perusteella suomalaisten O-SII-luottolaitosten voimassa olevia lisäpääomavaatimuksia ei ole tarpeen muuttaa. OSII-puskurit säilyvät siten seuraavina:

- Nordea 2,0 %
- OP Ryhmä 2,0 %
- Kuntarahoitus Oyj 0,5 %